

REGULERINGSKOMMISSIE VOOR ENERGIE IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Advies (BRUGEL-ADVIES-20200916-305)

Betreffende het verslag van de distributienetbeheerder over de uitvoering van de openbare dienststopdrachten inzake elektriciteit en gas voor het jaar 2019

Opgesteld op basis van artikel 25 van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en op basis van artikel 19 van de ordonnantie van 1 april 2004 betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

16/09/2020

Inhoudsopgave

1	Wettelijke grondslag	4
2	Context en voorgeschiedenis	4
3	Opmerkingen betreffende de globale kostprijs van de ODO's	5
3.1	Gas	5
3.2	Elektriciteit	6
4	Opmerkingen betreffende de ODO's van sociale aard	10
5	Opmerkingen betreffende het beheer van de openbare verlichting	10
5.1	Algemene toestand van het verlichtingspark op het gemeentelijk wegennet	10
5.1.1	Aantal verlichtingspalen	10
5.1.2	Technische kenmerken en energieprestaties van de verlichtingspalen	11
5.1.3	Type dragers.....	14
5.1.4	Dimverlichting.....	14
5.1.5	Gedeeld gebruik van de openbare verlichtingsinfrastructuur	15
5.1.6	Kenmerken van de elektriciteitsnetten die de verlichtingspalen van stroom voorzien	15
5.1.7	Opwaardering van het erfgoed	16
5.2	Analyse van de bouwactiviteit in 2019	17
5.2.1	Installeren van verlichtingspalen	17
5.2.2	Criteria voor opname in het ODO-budget.....	17
5.2.3	Analyse van de afgedankte verlichtingspalen in 2019.....	18
5.2.4	Studies uitgevoerd in 2019.....	20
5.3	Analyse van de onderhoudsactiviteit in 2019.....	20
5.3.1	Systematisch onderhoud	20
5.3.2	Reparaties.....	21
5.4	Stroomverbruik van de verlichtingspalen in 2019.....	22
5.5	Vooruitzichten.....	23
6	Opmerkingen betreffende de elektriciteitsafname bij kermissen en feestelijkheden	24
7	Opmerkingen betreffende de consumentenrelaties	26
8	Opmerkingen betreffende de conversie van arm gas naar rijk gas	29
9	Opmerkingen betreffende SolarClick en NrClick.....	31
10	Conclusie	33

Lijst van de illustraties

Figuur 1: Evolutie van het aantal verlichtingspalen	11
Figuur 2: Evolutie van het gemiddelde vermogen per verlichtingspaal.....	13
Figuur 3: Verdeling per type drager.....	14
Figuur 4: Ouderdom van de afgedankte verlichtingspalen in 2019.....	19
Figuur 5: Evolutie van de vervangen lampen in het kader van het preventieve onderhoud.....	20
Figuur 6: Evolutie van de verschillende types storingen	21
Figuur 7: Evolutie van het stroomverbruik van de verlichtingspalen	23
Figuur 8: Lijst van 10 vaakst voorkomende oorzaken van ontevredenheid in 2019 t.o.v. het aantal afgesloten klachten (Bron: SIBELGA)	26
Figuur 9: Rangschikking van de oorzaken van de gegronde klachten (Bron: SIBELGA).....	27
Tabel 1: Kosten van ODO's Gas.....	5
Tabel 2: Kosten van ODO's Elektriciteit.....	6
Tabel 3: Budgettaire follow-up van de openbare verlichting	9
Tabel 4: Evolutie van de lamptechnologieën in het verlichtingspark	12
Tabel 5: Herstellingstermijnen en -percentages	22

I Wettelijke grondslag

Artikel 19 van de ordonnantie betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, betreffende wegenisretributies inzake gas en elektriciteit en houdende wijziging van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en artikel 25bis van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (zelfde artikelen), bepalen het volgende:

"§ 1. Voor 1 oktober van ieder jaar legt de distributienetbeheerder aan de Regering zijn programma voor met betrekking tot de uitvoering van zijn openbare dienstverplichtingen en -opdrachten, voor het volgend jaar en de daaraan verbonden begroting, die door de Regering, na advies van Brugel, worden goedgekeurd.

Vóór 31 maart van ieder jaar maakt de distributienetbeheerder een verslag van de uitvoering van alle openbare dienststopdrachten en -verplichtingen over aan de Regering die verwezenlijkt werden tijdens het voorbije jaar alsook van de daaraan verbonden rekeningen. Dit rapport omvat tevens een vergelijking van het budget dat is ingeschreven en gerealiseerd voor de uitvoering van de openbare dienstverplichtingen met de inkomsten die door de distributienetbeheerder werden aangeduid in zijn tariefvoorstel. De Regering keurt dit verslag goed na advies van Brugel.

Het verslag en de rekeningen worden na goedkeuring door de Regering overgemaakt aan het Brussels Hoofdstedelijk Parlement. De Regering kan de vorm en de inhoud van het verslag bepalen.

§ 2. Brugel kan ter plaatse alle boekhoudkundige stukken of andere laten controleren en door middel van steekproef de effectiviteit van de werken gefinancierd in verhouding tot de kost en de uitvoering van de openbare dienstverplichtingen en -opdrachten nagaan.

Het personeel van Brugel, dat de raadplegingen en controles uitvoert, wordt daartoe aangewezen bij besluit. Brugel kan een bedrijfsrevisor toevoegen aan het aangewezen personeel, om de rekeningen met betrekking tot de uitvoering van de openbare dienstverplichtingen en -opdrachten van de netbeheerder te onderzoeken.

§ 3. De netbeheerder organiseert zijn boekhouding zo dat de kosten en opbrengsten verbonden aan iedere verplichting en opdracht van openbare dienst die hij op zich neemt, geïdentificeerd kunnen worden."

2 Context en voorgeschiedenis

Het verslag betreffende de uitvoering van de ODO's (openbare dienststopdrachten) in 2019 werd opgesteld in overeenstemming met de procedure bedoeld in artikel 25 van de "electriciteitsordonnantie" en de "gasordonnantie", dat in wezen stelt dat de distributienetbeheerder (DNB) vóór 31 maart van ieder jaar een verslag van de uitvoering van alle openbare dienststopdrachten, die verwezenlijkt werden tijdens het voorbije jaar, overmaakt. Dat verslag wordt, na advies van regulator BRUGEL, ter goedkeuring voorgelegd aan de Regering en overgemaakt aan het Parlement.

SIBELGA heeft zijn rapport per mail van 29 april 2020 overgemaakt aan BRUGEL.

De inhoud van de ODO's die tijdens het jaar 2019 door SIBELGA zijn verwezenlijkt, vloeien voort uit de ODO-programma's die na [advies](#)¹ van BRUGEL door de Regering zijn goedgekeurd. De Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft in haar zitting van 7/02/2019 het ODO-programma 2019 van SIBELGA goedgekeurd na gunstig advies van BRUGEL, met de twee aanpassingen die de regulator had voorgesteld:

- De verwerping van het budget (van € 190.434) voor de decoratieve aanlichting van de gemeentelijke gebouwen;
- De opname van middelen om de effectiviteit van de informatiecampagne over het gasconversieproject te beoordelen.

In het huidige advies formuleert BRUGEL zijn opmerkingen aangaande de ODO's die SIBELGA in 2019 heeft verwezenlijkt.

3 Opmerkingen betreffende de globale kostprijs van de ODO's

3.1 Gas

Openbare dienststopdracht	2018		2019	
	Programma	Voltooid	Programma	Voltooid
Beheer van beschermde afnemers en winterafnemers	838.370	900.589	896.753	857.953
Plaatsing van gasstoppen	106.720	54.920	91.055	61.661
Einde contract	0	0	0	83.134
Veiligheid van de binnengasinstallaties	689.283	722.944	676.677	717.465
Opvolging van klantenrelaties en klachtenbeheer	226.719	177.892	226.719	181.543
NRClick	0	0	0	0
Conversie naar rijk gas	-0	68.137	2.016.810	190.830
Totaal	1.861.092	1.924.482	3.908.014	2.092.586

Tabel 1: Kosten van ODO's Gas

Tabel 1 geeft de gerealiseerde en geprogrammeerde kosten weer van de verschillende ODO's in 2018 en 2019, exclusief de tussenkomst van de reguleringsfondsen. Deze tabel roept een aantal opmerkingen en observaties op:

- De tussenkomst van reguleringsfondsen compenseert de kosten van de omschakeling naar rijk gas. Deze post genereert derhalve geen bijkomende lasten voor de ODO-tarieven van dat jaar;
- Er dient opgemerkt dat het NRClick-programma geen kosten genereert ten laste van de tarieven; deze kosten worden volledig gedragen door de gewestsubsidie.

¹ Het betreft advies 274 betreffende het programma van de openbare dienststopdrachten 2019 van SIBELGA.

- In 2019 werd een nieuwe ODO ingevoerd met het verbod op afsluiting ingevolge een einde contract tijdens de wintermaanden²;
- De post "beheer van beschermde kanten en winterafnemers" omvat de tussenkomst van het federaal fonds. Het weergegeven bedrag komt overeen met het bedrag ten laste van de tarieven;
- Opvallend is het grote verschil tussen de geraamde en gerealiseerde budgetten voor de ODO betreffende de conversie naar rijk gas in 2019.

3.2 Elektriciteit

Openbare dienstopdracht	2018		2019	
	Programma	Voltooid	Programma	Voltooid
Beheer van beschermde klanten en winterafnemers	1.115.232	1.226.515	1.301.788	1.102.942
Vermogensbegrenzers	3.114.112	3.082.546	3.013.193	2.708.129
Afsluitingen	0	0	0	54.988
Einde contract	0	0	0	144.421
Openbare verlichting	25.094.628	23.777.037	27.217.689	21.968.416
Opvolging van klantenrelaties en klachtenbeheer	369.909	290.246	369.909	296.201
Kermissen en feestelijkheden	282.121	94.985	274.314	71.156
NRClick	0	0	0	0
SolarClick	0	0	0	0
Totaal	29.976.002	28.471.328	32.176.893	26.346.254

Tabel 2: Kosten van ODO's Elektriciteit

Tabel 2 geeft de gerealiseerde en geprogrammeerde kosten weer van de verschillende ODO's in 2018 en 2019, met uitsluiting van de tussenkomst van de reguleringsfondsen. Deze tabel roept een aantal opmerkingen en observaties op:

- De tussenkomst van de reguleringsfondsen compenseert de verschillen tussen de tariefopbrengsten en de gerealiseerde kosten voor een bedrag van € 930.209, waardoor het resterende bedrag dat hiervoor beschikbaar is, is uitgeput³.
- We stellen vast dat NRClick en SolarClick geen kosten ten laste van de tarieven genereren; deze kosten worden volledig gedekt door de gewestsubsidie;

² <https://www.brugel.brussels/publication/document/adviezen/2019/nl/ADVIES-291-Programma-openbaredienststopdrachten-Sibelga-2020.pdf>

³ Zie beslissingen betreffende de ex post controle.

- In 2019 werd een nieuwe ODO ingevoerd met het verbod op afsluiting ingevolge een "einde contract" tijdens de wintermaanden⁴;
- De post "beheer van beschermde kanten en winterafnemers" omvat de tussenkomst van het federaal fonds. Het weergegeven bedrag komt overeen met het bedrag ten laste van de tarieven.

Wat de budgettaire follow-up betreft, is het beheer van de openbare verlichting de belangrijkste ODO. In 2019 vertegenwoordigde deze activiteit 80% van het totale gerealiseerde budget van de ODO's voor elektriciteit en gas samen (d.w.z. +2% ten opzichte van 2018). We merken tevens op dat het gerealiseerde budget van de ODO's voor elektriciteit en gas samen met 9% daalt tussen 2018 en 2019, van € 30.160.774 naar €27.317.801. Deze daling is voornamelijk toe te schrijven aan de neerwaartse trend van de post "constructie van de installaties".

Het budget voor het beheer van de openbare verlichting is immers in 3 posten opgesplitst:

- de "constructie van de installaties";
- het onderhoud van de installaties;
- de stroomvoorziening.

Tabel 3 toont de evolutie van de bedragen, verbonden aan de tariefprognoses, de begrote kosten en de gerealiseerde kosten.

Ter herinnering: beslissing 39 van 11/10/2016 van BRUGEL betreffende de aanpassingen aan de tarifieringsmethode van 1 september 2014, voorziet in een mechanisme voor jaarlijkse update van de tariefpost ODO's (openbare dienststopdrachten) om enerzijds te beschikken over een tarief dat de laatst gekende realiteit zo goed mogelijk weergeeft en anderzijds het ontstaan van tariefsaldi te beperken. BRUGEL stelde immers vast dat er een discrepantie bestond tussen de geprogrammeerde en de gerealiseerde budgetten. Sinds deze beslissing zijn de tarieven voor ODO's van het jaar N+1 gebaseerd op het gerealiseerde budget van het jaar N-1.

Dit betekent dat:

- het "gerealiseerde budget 2015" als basis voor de budgetprognoses van 2017 heeft gediend;
- het "gerealiseerde budget 2016" als basis voor de budgetprognoses van 2018 heeft gediend.
- Enzovoort.

Daarenboven voorzien de tariefmethodologieën in de integratie van alle ODV-projecten in het ODO-programma, ook al worden deze gefinancierd door de tariefsaldi (bijvoorbeeld IT-ontwikkeling voor de openbare verlichting, enz.). Tot nu toe waren deze kosten niet opgenomen in de programma's.

Het door SIBELGA vooropgestelde budget voor het beheer van de openbare verlichtingsactiviteit wordt vastgelegd in zijn ODO-programma's, die het elk jaar voorlegt aan de Regering en BRUGEL. Het budget 2019 dat in zijn ODO-programma werd opgenomen, bedroeg € 27.217.689.

⁴ <https://www.brugel.brussels/publication/document/adviezen/2019/nl/ADVIES-291-Programma-openbaredienststopdrachten-Sibelga-2020.pdf>

Zoals weergegeven in Tabel 3 (volgende pagina), is het budget dat door SIBELGA is "gerealiseerd" voor hetzelfde jaar 23,9% hoger dan het geprogrammeerde budget. Dit verschil is voornamelijk te verklaren door het verschil op de post "constructie van de installaties voor openbare verlichting".

Het "gerealiseerde" budget daarentegen, sluit nauw aan bij het vooropgestelde budget van de tariefprognose (+3,28%). **Het lijkt er dus op dat de wijziging van de tariefmethodologie het mogelijk heeft gemaakt om een ODV-tariefpost te hebben die de werkelijk gerealiseerde kosten weerspiegelt. Zo zijn de tariefsaldi voor deze activiteit beperkt.**

	Prognose 2015	Programma 2015	Gerealiseerd in 2015	Prognose 2016	Programma 2016	Gerealiseerd in 2016	Prognose 2017	Programma 2017	Gerealiseerd in 2017	Prognose 2018	Programma 2018	Gerealiseerd in 2018	Prognose 2019	Programma 2019	Gerealiseerd in 2019
Openbare verlichting (totaal)	24.387	24.387	19.990	24.633	24.923	23.718	19.990	24.770	21.247	23.718	25.095	23.777	21.247	27.218	21.968
<i>Onderhoud openbare verlichting</i>	5.342	5.342	4.879	5.417	5.267	5.188	4.879	5.275	5.315	5.188	5.456	5.337	5.315	5.337	4.971
<i>Levering van energie aan openbare verlichting</i>	6.249	6.249	6.333	6.241	6.562	6.441	6.333	6.510	6.185	6.441	6.357	6.164	6.185	6.857	6.586
<i>Constructie van de installaties voor openbare verlichting</i>	12.796	12.796	8.778	12.975	13.094	12.088	8.778	12.985	9.747	12.088	13.282	12.275	9.747	15.024	10.411
		Werkelijkheid vs. programma	-18,00%		Werkelijkheid vs. programma	-4,80%		Werkelijkheid vs. programma	-14,20%		Werkelijkheid vs. programma	-5,30%		Werkelijkheid vs. programma	-23,89%
		Werkelijkheid vs. prognose	-18,00%		Werkelijkheid vs. prognose	-3,70%		Werkelijkheid vs. prognose	6,30%		Werkelijkheid vs. prognose	0,20%		Werkelijkheid vs. prognose	3,28%

Tabel 3: Budgettaire follow-up van de openbare verlichting

4 Opmerkingen betreffende de ODO's van sociale aard

De volledige analyse van de ODO's van sociale aard van SIBELGA⁵ wordt door BRUGEL uitgevoerd in zijn [verslag⁶ over de rechten van de huishoudelijke afnemers en de werking van de gas- en elektriciteitsmarkten](#).

5 Opmerkingen betreffende het beheer van de openbare verlichting

DNB SIBELGA heeft als opdracht de aanleg, het onderhoud en de vernieuwing van de openbare verlichtingsinstallaties op het gemeentelijk wegennet en in de gemeentelijke openbare ruimten, evenals de stroomvoorziening van deze installaties.

SIBELGA stelt zich tot doel de gemeenten een kwaliteitsvol, goed onderhouden openbaar verlichtingsnet te leveren, dat de Brusselse burgers een nachtelijke omgeving biedt die bevorderlijk is voor de veiligheid en het welzijn, rekening houdend met de stedenbouwkundige en esthetische voorschriften van de stad.

We merken op dat er andere spelers op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Geweest meewerken aan de uitvoering van deze taak:

- Brussel Mobiliteit, dat de verlichting op de gewestelijke openbare wegen beheert;
- Leefmilieu Brussel, dat instaat voor de verlichting van de parken en de tuinen waarvoor het bevoegd is;
- De Regie der Gebouwen, voor het beheer van de verlichting van het Jubelpark.

De analyses van BRUGEL die in de volgende paragrafen worden toegelicht, zijn gebaseerd op informatie afkomstig uit het verslag over de uitvoering van de ODO's van 2019, maar ook op bijkomende informatie van SIBELGA.

5.1 Algemene toestand van het verlichtingspark op het gemeentelijk wegennet

5.1.1 Aantal verlichtingspalen

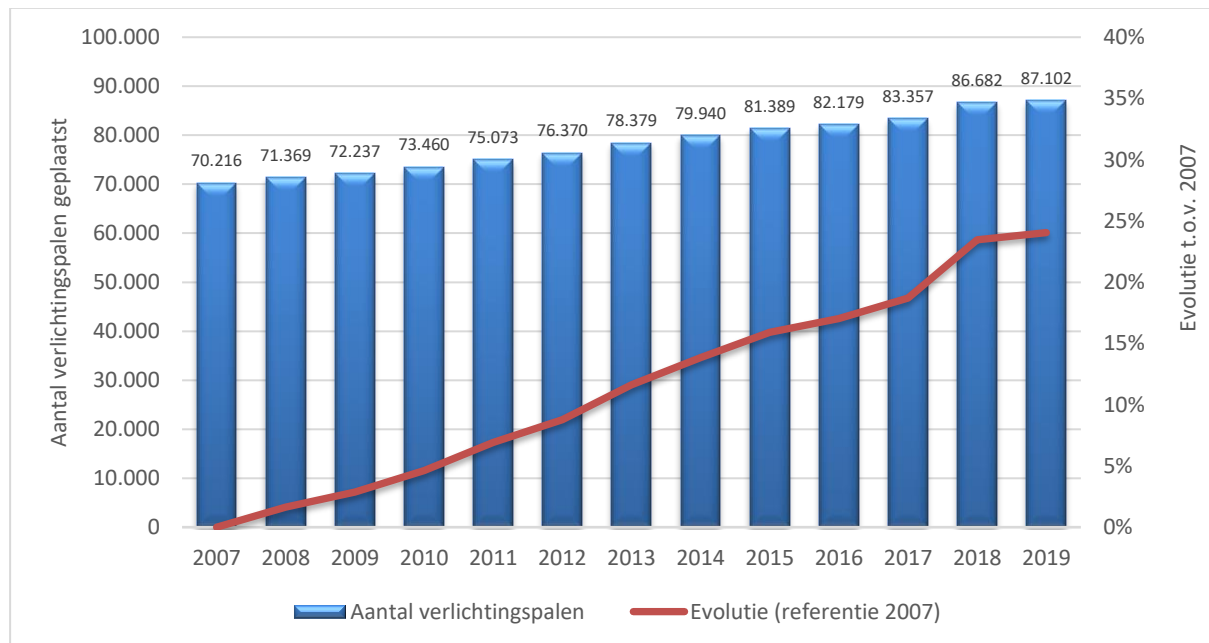
Eind 2019 telde het Brusselse gemeentelijke openbare verlichtingsnet 87.102 verlichtingspalen. Dit is een stijging van 0,5% t.o.v. 2018. De evolutie van het aantal verlichtingspalen tussen 2007 en 2019 wordt geïllustreerd in figuur 1. Het aantal verlichtingspalen is in die periode met 24% gestegen.

⁵ Deze ODO's hebben betrekking op "het beheer van beschermde afnemers en winterafnemers" en het "recht op energie".

⁶ Thematisch verslag 3 van het jaarverslag van BRUGEL:
<https://www.brugel.brussels/publication/document/verslagen/2018/nl/CT03-De-rechten-huishoudelijke-afnemers-werking-gas-elektriciteitsmarkten.pdf>

Deze stijging wordt voornamelijk verklaard door de toename van het aantal verlichtingspunten bij de vernieuwing van bestaande openbare verlichtingstoestellen, de uitbreiding het wegennet, de overname van installaties (woonwijken enz.) en de verlichting van nieuwe, tot dan toe onverlichte zones (bijvoorbeeld meer verlichting op oversteekplaatsen voor voetgangers).

Verder stelt SIBELGA in zijn rapport dat het verlichtingspark tegen 2030 zo'n 100.000 verlichtingstoestellen zou kunnen omvatten.

Figuur 1: Evolutie van het aantal verlichtingspalen

5.1.2 Technische kenmerken en energieprestaties van de verlichtingspalen

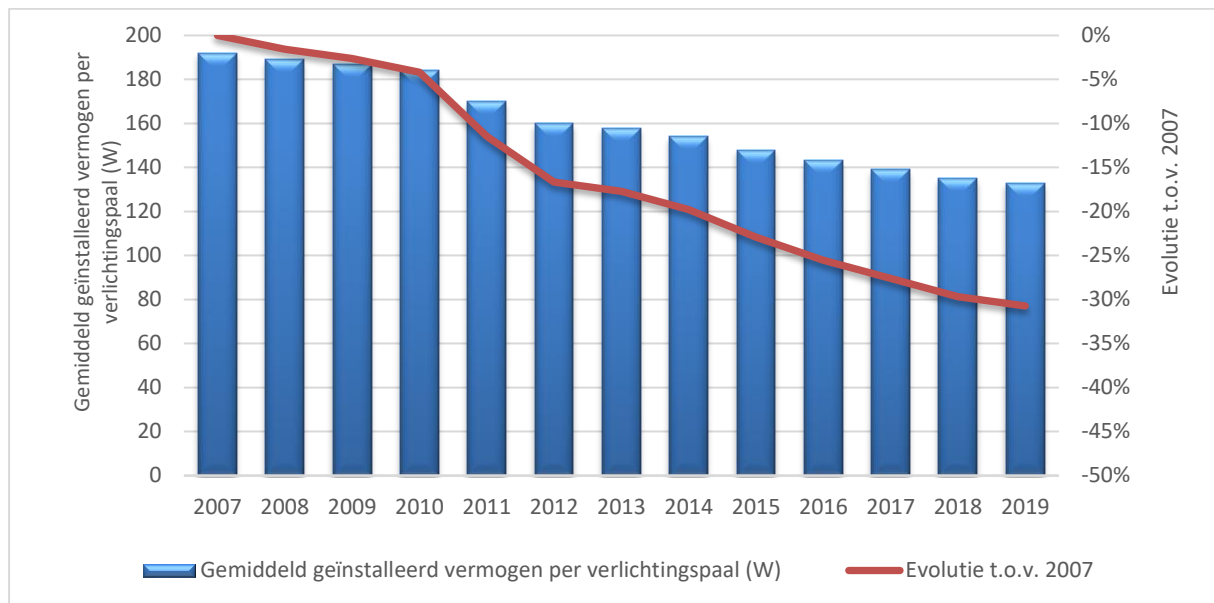
Zoals blijkt uit tabel 4 bestaat het gemeentelijke verlichtingspark voornamelijk uit twee types van lampen: metaalhalogeenlampen en hogedruknatriumlampen. Deze lampen worden als energiezuiniger beschouwd. De verhouding tussen deze twee soorten lampen is tussen 2013 en 2019 bijna volledig omgekeerd ten voordele van witte verlichting, die afkomstig is van de metaalhalogeenlampen.

De vernieuwing van de installaties door SIBELGA heeft de globale energie-efficiëntie verbeterd en dit ondanks de constante stijging van het aantal geïnstalleerde verlichtingspalen. De verbeterende energieprestaties worden geïllustreerd in figuur 2, waar duidelijk een vermindering van het gemiddeld vermogen per verlichtingspaal kan worden waargenomen. Op figuur 7 wordt de evolutie van het energieverbruik van het openbare verlichtingsnet weergegeven.

Soorten lampen	2012		2013		2014		2015		2016		2017		2018		2019	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Hogedruknatriumlampen	46 194	58,66 %	44 978	55,90 %	39 307	48,08 %	32 376	38,91 %	30 067	35,82 %	24 750	29,74 %	21 370	24,65 %	17 040	19,56 %
Metaalhalogeenlampen	21 819	27,71 %	26 199	32,56 %	34 600	42,32 %	43 927	52,79 %	48 106	57,30 %	54 655	65,68 %	59 856	69,05 %	64 234	73,75 %
Subtotaal	68 013	86,36 %	71 177	88,47 %	73 907	90,41 %	76 303	91,70 %	78 173	93,12 %	79 405	95,43 %	81 226	93,70 %	81 274	93,31 %
Hogedrukkwikdamplampen	6 349	8,06 %	5 176	6,43 %	4 012	4,91 %	2 835	3,41 %	1 818	2,17 %	1 218	1,46 %	857	0,99 %	679	0,78 %
Compacte fluorescerende lampen en fluorescentielampen	2 459	3,12 %	2 000	2,49 %	1 671	2,04 %	1 706	2,05 %	1 581	1,90 %	1 568	1,88 %	1 572	1,81 %	1 449	1,66 %
Gloe- en halogeenlampen	255	0,32 %	215	0,27 %	208	0,25 %	201	0,24 %	177	0,21 %	158	0,19 %	181	0,22 %	176	0,20 %
Natriumlampen ter vervanging van kwikdamplampen	204	0,26 %	203	0,25 %	119	0,15 %	105	0,13 %	97	0,12 %	80	0,1 %	80	0,09 %	66	0,08 %
Gemengde lampen	32	0,04 %	30	0,04 %	32	0,04 %	31	0,04 %	26	0,03 %	28	0,03 %	12	0,01 %	10	0,01 %
Subtotaal	9 299	11,81 %	7 624	9,48 %	6 042	7,39 %	4 878	5,86 %	3 699	4,41 %	3 052	3,67 %	2 702	3,12 %	2 378	2,73 %
Inductielampen	596	0,76 %	546	0,68 %	535	0,65 %	605	0,73 %	609	0,73 %	618	0,74 %	597	0,69 %	580	0,67 %
Natriumlampen lage druk	365	0,46 %	355	0,44 %	349	0,43 %	346	0,42 %	289	0,34 %	215	0,26 %	199	0,23 %	133	0,15 %
Xenonlampen	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %
Dioden (led)	480	0,61 %	753	0,94 %	917	1,12 %	1 079	1,30 %	1 179	1,40 %	1 515	1,82 %	1 958	2,26 %	2 735	3,14 %
Subtotaal	1 441	1,83 %	1 654	2,06 %	1 801	2,20 %	2 030	2,44 %	2 077	2,47 %	2 348	2,82 %	2 754	3,18 %	3 448	3,96 %
TOTAAL	78 753		80 455		81 750		83 211		83 949		84 805		86 682		87 102	

Tabel 4: Evolutie van de lamptechnologieën in het verlichtingspark

Van 2007 tot 2017 stellen we een daling van 31% vast van het gemiddelde vermogen per verlichtingspaal. De analyse van deze evolutie toont met name duidelijk het resultaat van de vrijwillige campagne die SIBELGA in 2010 heeft gelanceerd en die tot doel heeft de meest inefficiënte lampen op het vlak van REG (Rationeel Energiegebruik) eerst te vervangen.

Figuur 2: Evolutie van het gemiddelde vermogen per verlichtingspaal

Ter herinnering, de afschaffing van hogedrukkwiklampen is noodzakelijk opdat SIBELGA in regel zou zijn met de Europese wetgeving betreffende het eco-ontwerp⁷, die minimale te bereiken prestaties oplegt voor de lampen, onder meer in openbare verlichting.

Zoals Tabel 2 aantoont, vertegenwoordigen de hogedrukkwiklampen nog slechts 0,99% (857 lampen) van het park in 2018, terwijl dat in 2010 meer dan 10% was. SIBELGA vermeldt evenwel in haar verslag dat sommige verlichtingspalen met kwiklampen zich, om historische redenen, op privépercelen bevinden (zoals bv. vroegere gemeentelijke voetbalterreinen), en dat deze lampen, in totaal zijn het er 231, op termijn zullen worden doorverkocht. SIBELGA zal deze installaties dus niet vervangen, maar ze doorverkopen aan de eigenaars van de privépercelen. We staan dus voor een juridische en tegelijk technische taak (scheiding van de privécircuits van de circuits voor openbare verlichting en plaatsing van een meter voor het ten laste nemen van het gebruik), die niet eenvoudig zal zijn, want geen enkele van deze eigenaars is vragende partij om de verantwoordelijkheid voor deze verlichtingspalen (en de kosten die ermee gepaard gaan) op zich te nemen.

De rest van de kwiklampen die moeten vervangen worden, wachten nog op groen licht van de bevoegde instanties voor heraanlegprojecten.

Wat de verlichtingspalen van het led-type betreft, zien we dat hun aandeel licht toeneemt. Eind 2019 vertegenwoordigde dit type verlichting slechts 3,14% van het verlichtingspark. Deze cijfers zijn te

⁷ Kaderrichtlijn 2005/32/EG en door de EU aangenomen reglementen in het kader hiervan

verklaren door de terughoudendheid van SIBELGA om deze technologie toe te passen om redenen van betrouwbaarheid, voorwaarden en uitbatingskosten⁸.

Het aantal verlichtingspalen met led-technologie zou toch in de komende jaren moeten toenemen, aangezien SIBELGA sedert 01/05/2019 uitsluitend dit type toestellen bestelt.

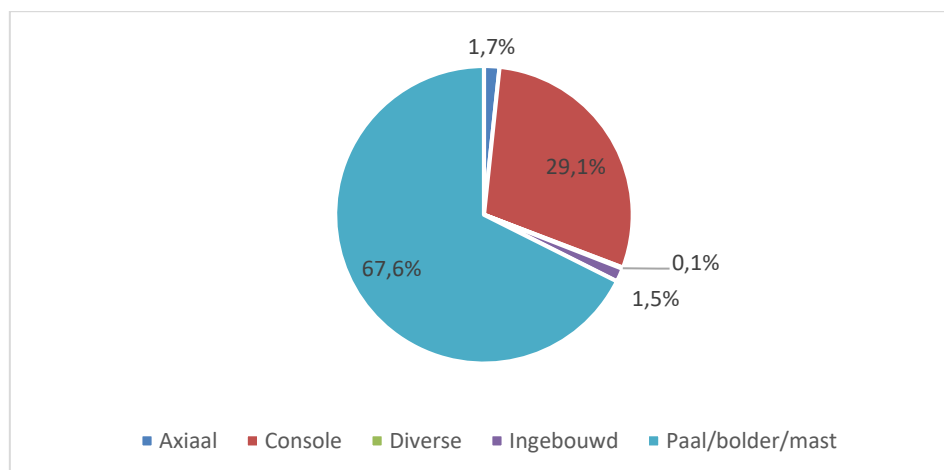
5.1.3 Type dragers

Uit het kadaster van het park verlichtingspalen, dat SIBELGA aan BRUGEL bekendmaakt, kunnen ook de verschillende soorten verlichtingsdragers waaruit het park bestaat, worden afgeleid:

- palen, bolders of lichtmasten,
- consoles (op gevels geplaatste verlichtingstoestellen)
- ingebouwde verlichtingstoestellen (in de grond, in muren ingewerkt, enz.)
- axiale verlichtingstoestellen (opgehangen aan bovengrondse kabels)

Figuur 3 geeft het aantal verlichtingstoestellen per type drager weer eind 2019.

Zo blijkt dat het merendeel (67,6%) van de verlichtingstoestellen op palen, bolders of masten is geïnstalleerd en 29,1% van de verlichtingstoestellen op gevels is geïnstalleerd.

Figuur 3: Verdeling per type drager

5.1.4 Dimverlichting

Volgens de gegevens van de SIBELGA-database van 31/05/2020 (invoervertragingen niet meegerekend), zijn 1.668 van de 87.365 lampen die op het netwerk geïnstalleerd zijn, uitgerust met een voorgeprogrammeerde dimfunctie. Zij vertegenwoordigen 2% van het verlichtingspark.

Dit percentage zou eind 2020 fors de hoogte moeten ingaan, met de oplevering van het Intelligent Street Lighting (ISL) -project, met als doel om onder meer de lampen op afstand te bedienen. Het

⁸ Zie <https://www.sibelga.be/nl/blog/leds-vinden-hun-weg-naar-openbare-verlichting>

huidige park bestaat uit 9.000 verlichtingstoestellen die "ISL-Ready" zijn, waarvan 6.000 toestellen tegen eind 2020 aangesloten zullen zijn.

Er dient opgemerkt dat de sedert 05/01/2019 bestelde ledverlichting ook op afstand bediend kan worden (en dus ook een dimfunctie heeft). Deze lampen zijn immers uitgerust met een connector, bedoeld voor de implementatie van ISL vanaf 07/01/2020 (de verlichtingscontroller zal via eenvoudige plug & play geïnstalleerd worden).

5.1.5 Gedeeld gebruik van de openbare verlichtingsinfrastructuur

Momenteel worden verlichtingspalen van SIBELGA op verschillende niveaus gebruikt:

- door de gemeentelijke diensten, of het nu gaat om bloembakken of terrorismebestendige vuilnisbakken, zonder dat hiervoor noodzakelijkerwijs een toelating is aangevraagd, of zonder dat SIBELGA op de hoogte is gebracht (in het specifieke geval van de vuilnisbakken);
- voor tijdelijke kunstwerken;
- om politiecamera's te plaatsen, waar SIBELGA geen weet van heeft, omdat er geen toestemming is aangevraagd;
- in bepaalde gevallen voor tijdelijke camera's op batterijen, die door de gemeenten worden geplaatst met toestemming van SIBELGA.

In al deze gevallen is er sprake van een mechanische, externe bevestiging aan een paal.

SIBELGA heeft in deze context twee pilootprojecten uitgevoerd:

- een project met Proximus, waarbij een aantal 4G-cellen in de voetgangerszone werden geïnstalleerd;
- een project met het CIBG, waarbij SIBELGA een dertigtal camera's aan het installeren is voor de LEZ (low emission zone) van Brussel, en ook een aantal camera's in een Brusselse wijk.

Wat de kostenverdeling voor beide projecten betreft, heeft elke partij zich ertoe verbonden om het eigen materiaal, de installatie van de eigen uitrustingen en de eventuele meerkost van de openbare verlichtingspaal te financieren. De respectieve operatoren nemen ook het energieverbruik van deze uitrustingen voor hun rekening. SIBELGA vraagt op dit ogenblik geen huur of vergoeding aan de andere partijen, omdat het in dit stadium gaat om het uitvoeren van een test vanuit technisch oogpunt.

5.1.6 Kenmerken van de elektriciteitsnetten die de verlichtingspalen van stroom voorzien

Het ODO budget voor de activiteit openbare verlichting dekt ook de investeringskosten voor de elektriciteitsnetten die de verlichtingspalen voeden. Bij projecten voor de installatie van verlichtingspalen kunnen de kosten voor de aansluiting en het tot stand brengen van deze netten sterk oplopen.

BRUGEL heeft SIBELGA gevraagd om informatie over de technische kenmerken van de elektriciteitsnetten die de verlichtingspalen van stroom voorzien. Bij het ter perse gaan van dit advies had SIBELGA deze informatie nog niet kunnen overmaken. Daarom vraagt BRUGEL aan SIBELGA om in zijn volgende verslagen meer informatie (technisch en financieel) op te nemen over de netten die het gemeentelijke openbare verlichtingspark van stroom voorzien.

Met het oog op het delen van de openbare infrastructuur en het implementeren van een “Smart City”-visie, zou het kunnen dat de elektriciteitsnetten die de verlichtingspalen voeden, ook worden aangesproken voor pilootprojecten (aansluiting van laadpalen voor elektrische voertuigen of andere). BRUGEL nodigt SIBELGA overigens uit om hem de resultaten van de onderzoeken op dit gebied voor te stellen.

5.1.7 Opwaardering van het erfgoed

Zoals reeds aangekaart in zijn advies betreffende het ODO-programma van 2018, is BRUGEL van mening dat de aanlichting van erfgoedgebouwen (openbare gebouwen, kerken, enz.) tot de decoratieve verlichting behoort.

De kosten van die aanlichting horen dus niet gedekt te worden door het ODO-budget. Artikel 24 bis van de elektriciteitsordonnantie bepaalt inderdaad dat de *DNB is belast met een exclusieve opdracht inzake de constructie, het onderhoud en de vernieuwing van de installaties van openbare verlichting op het wegnnet en in de gemeentelijke openbare ruimten*. De verlichting (aanlichting) van het gemeentelijk erfgoed behoort derhalve niet tot de activiteiten die door het programma voor de openbare dienststopdrachten worden gedekt en meer algemeen tot de gereguleerde perimeter van de distributienetbeheerder.

BRUGEL had de Regering in zijn advies over het programma voor de realisatie van de ODO's in 2019 ook aanbevolen om een door SIBELGA geformuleerd begrotingsvoorstel voor de opwaardering van het erfgoed te verwerpen. De Regering heeft dit advies ook gevolgd in haar beslissing om het programma goed te keuren.

De analyse van het kadaster van openbare verlichtingsinstallaties die door SIBELGA aan BRUGEL werd overgemaakt, geeft niet duidelijk met behulp van aparte categorieën de aanwezigheid van voorzieningen voor de opwaardering van het erfgoed weer, ook al leidt bepaalde technische informatie⁹ van het kadaster tot de aanname het door SIBELGA uitgebate park is samengesteld uit dergelijke verlichtingstoestellen.

Indien dat het geval zou zijn¹⁰, dan is **BRUGEL van mening dat de uitbatings- en energieverbruikskosten van de installaties die het erfgoed aanlichten, niet ten laste van het ODO-budget mogen komen.**

Daarom raadt **BRUGEL de Regering aan om in haar beslissing over het ODO-verslag 2019 te laten opnemen dat de ODO-begroting niet de installatie-, onderhouds- of energiekosten mag dekken voor de aanlichting van het erfgoed.**

⁹ Installaties van het type Linealuce, Spot MaxiWoody,...

¹⁰ BRUGEL heeft aan SIBELGA gevraagd om te bevestigen of dergelijke installaties door de DNB uitgebate worden en gefinancierd worden door het ODO-budget. Bij het ter perse gaan van dit verslag, was deze vraag echter nog niet beantwoord.

5.2 Analyse van de bouwactiviteit in 2019

5.2.1 Installeren van verlichtingspalen

SIBELGA heeft 2.487 nieuwe verlichtingspalen geplaatst in 2019 (vervanging en uitbreiding van het park). SIBELGA heeft in 2019 ook 576 verlichtingspalen geïnstalleerd in het kader van "kleine werken" als gevolg van het vervangen van een kast, schade door een derde, enz. Het aantal geïnstalleerde verlichtingspalen ligt dus lager dan het vooropgestelde aantal (3.280 nieuwe verlichtingspalen, buiten herstellingen), dat een vernieuwingspercentage van 4% van het park vertegenwoordigt.

Het aantal geplaatste verlichtingspalen ligt dus onder de doelstellingen van SIBELGA in 2019. De DNB verklaart dit als volgt:

- een algemene terugval in het aantal offertes van SIBELGA voor de gemeenten, als gevolg van een te zware werklust, toe te schrijven aan de werfcoördinatieprocedures (OSIRIS);
- de vertragingen bij het verkrijgen van werfvergunningen in Osiris;
- de onderlinge afhankelijkheid van de werven, die zorgt voor meer onderlinge afhankelijkheid van de verschillende nutsvoorzieningen;
- de vele leveringen van led-toestellen die niet conform bleken in het begin van de opdracht (voornamelijk in termen van lichtstroom, maar ook labeling). Het oplossen van deze afwijkingen vergt tijd en heeft regelmatig geleid tot vertraagde opstart van de werven.

BRUGEL wil graag verduidelijken dat het ODO-verslag weinig informatie geeft over de kosten van de in 2019 geïnstalleerde verlichtingspalen. Het detailniveau van het verslag houdt slechts rekening met een globale "bouwactiviteit" (die de installatie van de verlichtingspalen, het opmaken van de offertes, de projecten ter plaatse, enz. omvat). Het rapport geeft ook geen opsplitsing van de technische kosten (palen, verlichtingstoestellen, elektriciteitsnetten, enz.) en de arbeidskosten. Door dit gebrek aan informatie kan BRUGEL geen gedetailleerde of vergelijkende analyse maken van de follow-up van de kosten van de DNB in het kader van de uitvoering van deze ODO.

5.2.2 Criteria voor opname in het ODO-budget

Zoals reeds vermeld, wil SIBELGA jaarlijks 4% van zijn verlichtingspark vernieuwen.

SIBELGA stelt een globale projectenportefeuille samen op basis van zijn investeringsprioriteiten (classificatie van wegen op basis van technische criteria), de kennis van de werven die door andere concessiehouders voorzien zijn en de prioriteiten van de gemeenten.

Wat betreft de opname van de kosten van de plaatsing/vervanging van verlichtingspalen in het ODO-budget of de facturering van diensten aan derden, bestaan er verschillende scenario's:

- Bij schade: de (werkelijke) herstellingskosten worden overgedragen aan de verzekeraars, maar deze beperken bepaalde kosten volgens de door de verzekeringen erkende tarieven en het eigen risico moet eventueel in mindering worden gebracht (ten laste van het ODO-budget);
- Voor werken die onder de categorie "Feestelijkheden" vallen (waaronder werken voor particulieren vallen, zoals bijvoorbeeld het verplaatsen van een paal die de uitgang van een garage belemmert): de algemene regel is van toepassing, d.w.z. dat SIBELGA een prijsofferte opmaakt met een zo nauwkeurig mogelijke raming van de kostprijs. Als de offerte wordt goedgekeurd, dan worden de werken uitgevoerd aan de overeengekomen prijs.
- Facturering aan gemeenten, projectontwikkelaars en privébedrijven (MIVB, Vivaqua): dezelfde regels als in het vorige scenario. Worden aan de gemeenten gefactureerd: de door hen gevraagde

verplaatsingen, de projecten die niet aan de investeringscriteria (zie hierna) voldoen, het gedeelte "aanlichting" van de projecten en de projecten waarvoor zij reeds gewestsubsidies ontvangen (Beliris, wijkcontracten of andere).

In 2019 werd een kostenbedrag van € 511.005 aangerekend aan derden.

Zoals vermeld, zijn er dus investeringscriteria die bepalen of de kosten al dan niet gedekt worden in het door SIBELGA opgestelde ODO-budget voor de uitvoering van projecten op vraag van derden (gemeenten, Gewest, enz.).

SIBELGA oordeelt dat enkel verlichtingstoestellen ouder dan 20 jaar of die niet conform zijn (ecodesign, veiligheid, waterdichtheid, waargenomen veroudering, door vandalisme beschadigd en hoge onderhoudskosten) worden vervangen ten laste van het ODO-budget.

BRUGEL acht het noodzakelijk dat deze criteria worden geformaliseerd en geobjectiveerd, aangezien ze van invloed zijn op de kosten van de ODO's.

BRUGEL is immers van mening dat onnodige overinvesteringen, die aan de Brusselse gebruiker zouden worden aangerekend, te allen prijze moeten worden vermeden.

BRUGEL vraagt aan SIBELGA om een objectieve analyse te maken die deze investeringscriteria verantwoordt.

5.2.3 Analyse van de afgedankte verlichtingspalen in 2019

BRUGEL heeft aan SIBELGA een rapportering gevraagd van de ouderdom van de verlichtingspalen die in 2019 werden ontmanteld, om met name te controleren of de investeringscriteria werden nageleefd en de projectkosten in het ODO-budget werden opgenomen (zie punt 5.2.2).

Figuur 4 geeft een histogram van de afgedankte verlichtingspalen weer in functie van hun ouderdom, voor 2019. Er dient opgemerkt dat SIBELGA niet voor alle verlichtingspalen over ouderdomsgegevens beschikt:

- een aantal verlichtingspalen dateren van 01/01/1983 (wat betekent dat zij 36 jaar oud waren op het moment dat zij vervangen werden, in 2019). Het gaat echter om een fictieve datum als gevolg van een toenmalig "coderingsgat". SIBELGA merkt evenwel op dat die datum min of meer overeenkomt met de ouderdom van het materiaal;
- de ouderdom van verschillende installaties in Elsene is onbekend omdat er geen historiek beschikbaar was toen SIBELGA het beheer van het verlichtingspark overnam (de gemeente Elsene beheerde zijn verlichting vóór 2005 afzonderlijk).

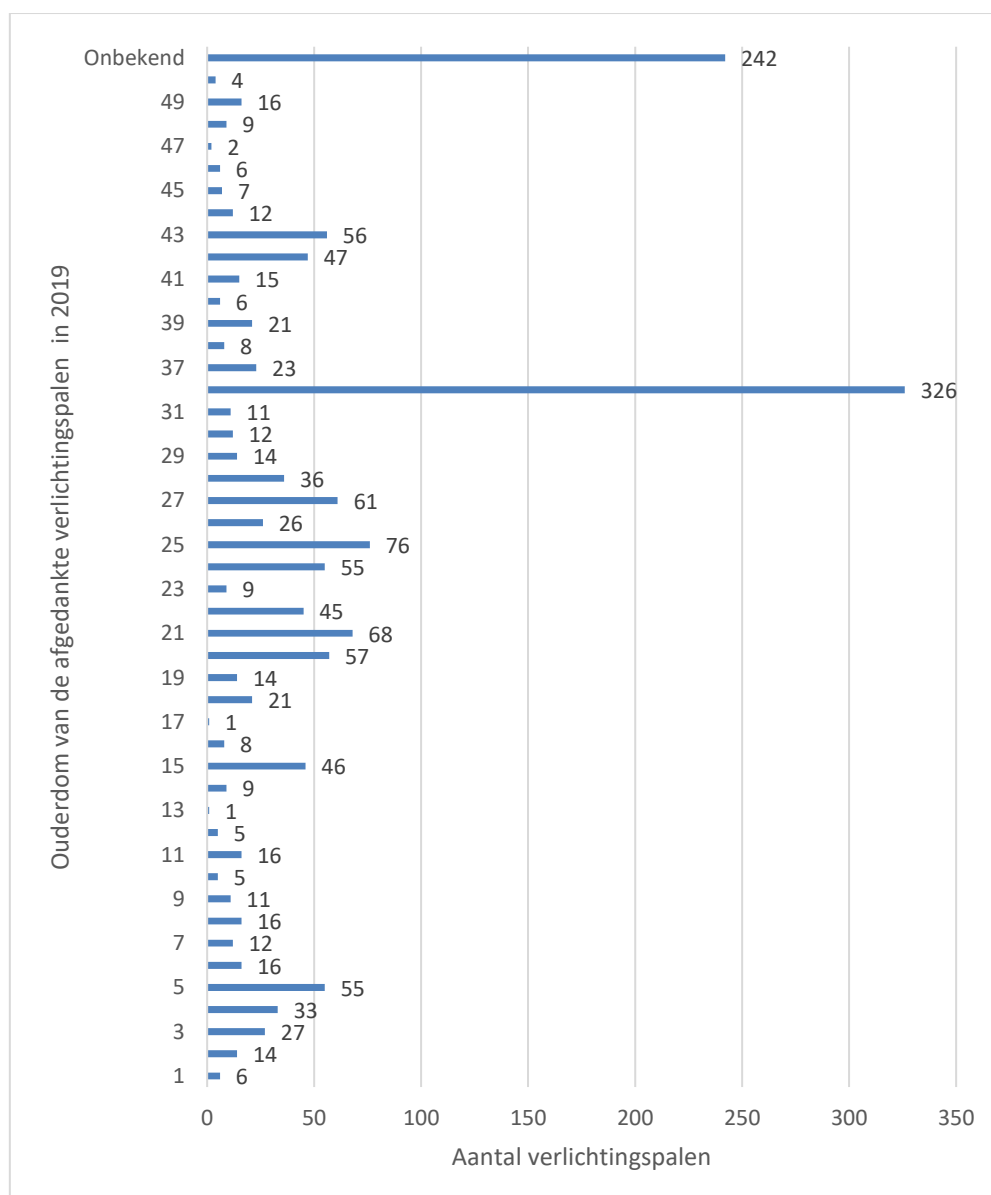
Rekening houdend met het voorgaande, blijkt dat:

- 20% van de ontmantelde installaties was geen 20 jaar oud;
- 15% van de ontmantelde installaties was 20 tot 24 jaar oud;
- 36% van de ontmantelde installaties was meer dan 30 jaar oud;
- voor 15% van de ontmantelde installaties kon de leeftijd niet worden achterhaald.

Meerdere installaties jonger dan 20 jaar werden in het verleden vervangen als gevolg van schade of een specifiek probleem. Het is dus niet ongewoon dat een "jonger" lichtpunt wordt vervangen wanneer een hele straat wordt heraangelegd.

Op basis van de rapportering van SIBELGA stelt BRUGEL desalniettemin vast dat bepaalde installaties jonger dan 20 jaar zijn vervangen. In bepaalde gevallen geeft de rapportering geen bijzondere reden hiervoor op (schade, enz.) en wordt ook niet vermeld of de kosten aan derden zijn aangerekend. BRUGEL heeft derhalve aan SIBELGA gevraagd om deze gevallen te motiveren. BRUGEL heeft tot hiertoe nog geen antwoord ontvangen van SIBELGA.

BRUGEL is van mening dat de informatie betreffende de ontmanteling van verlichtingspalen zou moeten vermeld worden in het verslag over de uitvoering van de ODO's. SIBELGA heeft aan BRUGEL meegedeeld dat deze rapportering heel wat handmatig werk vereist en geeft de voorkeur aan controles door middel van steekproeven. BRUGEL is van mening dat SIBELGA in de toekomst zijn methodologie (gegevenscodering) of zijn IT-tools moet kunnen aanpassen zodat deze gegevens, die nodig zijn voor de kostencontrole van de ODO's, gemakkelijk kunnen worden gegenereerd.

Figuur 4: Ouderdom van de afgedankte verlichtingspalen in 2019

5.2.4 Studies uitgevoerd in 2019

In 2019 heeft het studiebureau van de dienst openbare verlichting prijsopgaven opgemaakt en studies uitgevoerd, met het oog op de installatie van meer dan 2.400 verlichtingspunten in de nabije toekomst. Bijna alle studies hadden betrekking op de installatie van led-verlichtingstoestellen.

BRUGEL benadrukt dat de kosten die met deze activiteit verband houden (het opmaken van prijsoffertes) niet in het verslag van SIBELGA staan.

5.3 Analyse van de onderhoudsactiviteit in 2019

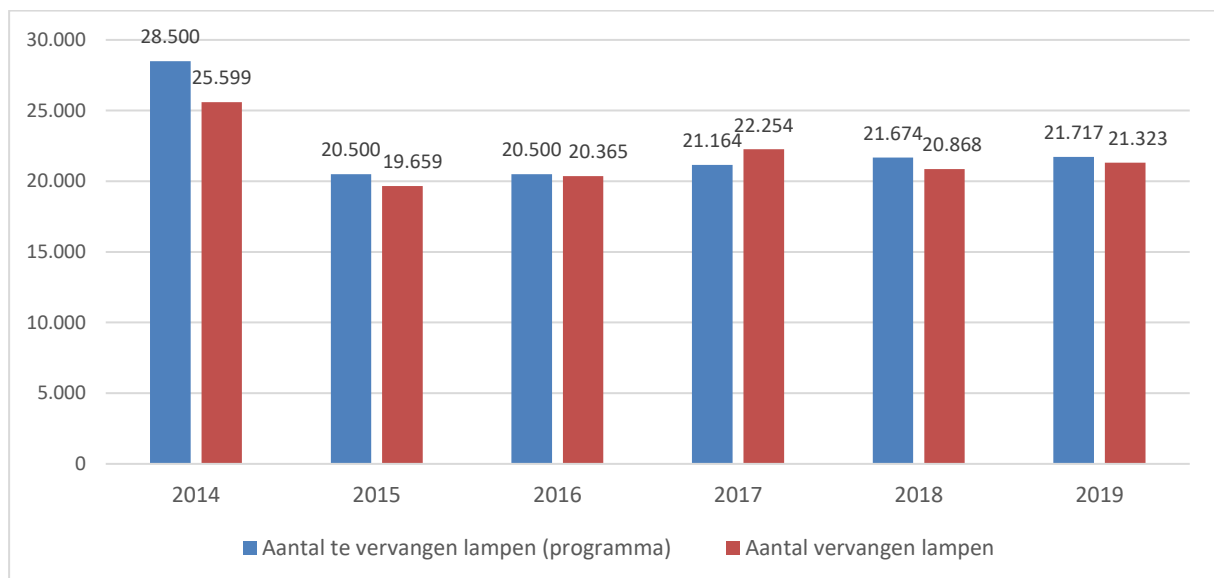
SIBELGA voert twee soorten onderhoudsactiviteiten uit in het gemeentelijk verlichtingspark:

- Preventief onderhoud (of systematisch onderhoud);
- Correctief onderhoud (of reparaties).

5.3.1 Systematisch onderhoud

Het programma voor de systematische vervanging van de lampen is erop gericht om preventief te werken en pannes en de daarmee samenhangende interventiekosten te vermijden. Die systematische vervanging wordt uitgevoerd volgens de gemiddelde levensduur van de lampen. Vroeger werden de zogenoemde 'witte' lampen om de twee jaar vervangen en de 'gele' lampen om de drie jaar.

Figuur 5 illustreert de evolutie van het aantal lampen die preventief worden vervangen per jaar.

Figuur 5: Evolutie van de vervangen lampen in het kader van het preventieve onderhoud

Ter herinnering: het verschil tussen de resultaten van 2014 en de jaren daarna hangt samen met de verandering in de vervangingsfrequentie van de lampen. Op grond van studies en metingen die in het laboratorium werden uitgevoerd, heeft SIBELGA in 2015 immers beslist om de vervangingsfrequentie te verminderen. Zo verlaagde het vervangingsritme van 2 naar 3 jaar voor de gele lampen en van 3 naar 5 jaar voor de witte.

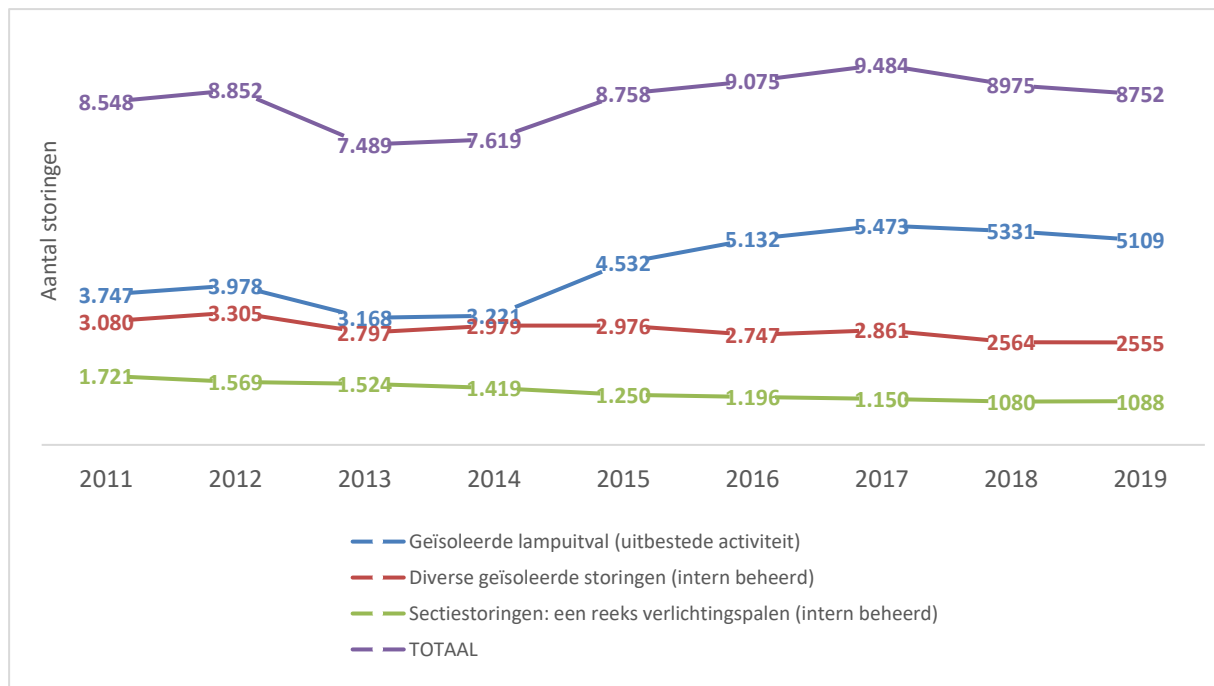
BRUGEL had SIBELGA gevraagd om deze keuze te verantwoorden vanuit economisch oogpunt. Uit de analyse van SIBELGA is gebleken dat het wijzigen van de frequentie het mogelijk heeft gemaakt om de totale kosten voor het vervangen van lampen (preventief en correctief onderhoud) te verminderen.

5.3.2 Reparaties

Het correctieve onderhoud of de reparaties bestaat erin defecte lampen en verlichtingstoestellen te vervangen en stroomkabels, kasten, palen, enz. te herstellen.

Storingen worden aan de dispatching gemeld of via de website van Sibelga - www.sibelga.be. Via een webtool kunnen alle reeds gekende en opgeloste storingen op een kaart worden weergegeven. Sinds 2016 is een link naar de gewestelijke app 'Fix My Street' actief, waarmee ook automatisch de staat van de gemelde storingen kunnen worden opgeroepen.

De evolutie van het aantal storingen sinds 2011 wordt geïllustreerd in Figuur 6 en laat zien dat het totale aantal geregistreerde storingen in 2019 met 5,3% is gedaald ten opzichte van 2018.

Figuur 6: Evolutie van de verschillende types storingen

De daling van het aantal gevallen van "geïsoleerde lampuitval" die in 2019 werd geregistreerd, bevestigt de tendens die reeds in 2018 werd waargenomen. Van 2013 tot 2017 nam dit soort storingen gestaag toe. Dit was vooral te wijten aan de lagere systematische onderhoudsfrequentie van de lampen tussen 2014 en 2015 (zie punt 5,3,1).

De "sectiestoringen" bleven daarentegen vrij stabiel ten opzichte van 2018. Van 2011 tot 2018 nam dit type storing met bijna 37% af. De sectiestoringen hebben een grote impact, want ze kunnen tot gevolg hebben dat een hele weg zonder verlichting valt.

Bovendien stelt SIBELGA in haar rapport een analyse van het herstellingspercentage per type storing voor. De herstellingstermijnen in Tabel 5 zijn zoals overeengekomen tussen SIBELGA en de 19

gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Dit herstellingspercentage is historisch heel goed (meer dan 93% van de termijnen wordt nageleefd en dit voor elk type storing).

	Termijnen	Gemiddeld percentage herstellinge n 2014	Gemiddeld percentage herstellinge n 2015	Gemiddeld percentage herstellinge n 2016	Gemiddeld percentage herstellinge n 2017	Gemiddeld percentage herstellinge n 2018	Gemiddeld percentage herstellinge n 2019
Geïsoleerde lampuitval (uitbesteed aan aannemers)	5 werkdagen	94%	93,8%	96,4%	97,9%	83,8%	94,8%
Diverse geïsoleerde storingen (toevertrouwd aan de technici van SIBELGA)	5 werkdagen	94,8%	93,3%	93,9%	96,6%	95,9%	94,7%
Sectiedefecten (toevertrouwd aan de technici van SIBELGA)	2 werkdagen	96,3%	93,4%	96,7%	96,8%	96,3%	95,8%

Tabel 5: Herstellingstermijnen en -percentages

BRUGEL wenst te benadrukken dat de termijnen die tussen SIBELGA en de gemeenten zijn overeengekomen om storingen te herstellen, vrij kort zijn in Brussel, in vergelijking met de andere gemeenten van het land¹¹. Dit geldt met name voor de vervangingstermijn van defecte lampen (5 werkdagen in Brussel). Deze termijnen zijn het bewijs dat de overheid en de DNB een hoge kwaliteit van dienstverlening nastreven.

5.4 Stroomverbruik van de verlichtingspalen in 2019

Ter herinnering, het energieverbruik van de verlichtingspalen wordt niet gemeten, maar geraamd door het aantal werkingsuren te vermenigvuldigen met de door SYNERGRID (Federatie van de netbeheerders elektriciteit en aardgas in België) vooraf vastgelegde vermogensforfaits voor elk type lamp.

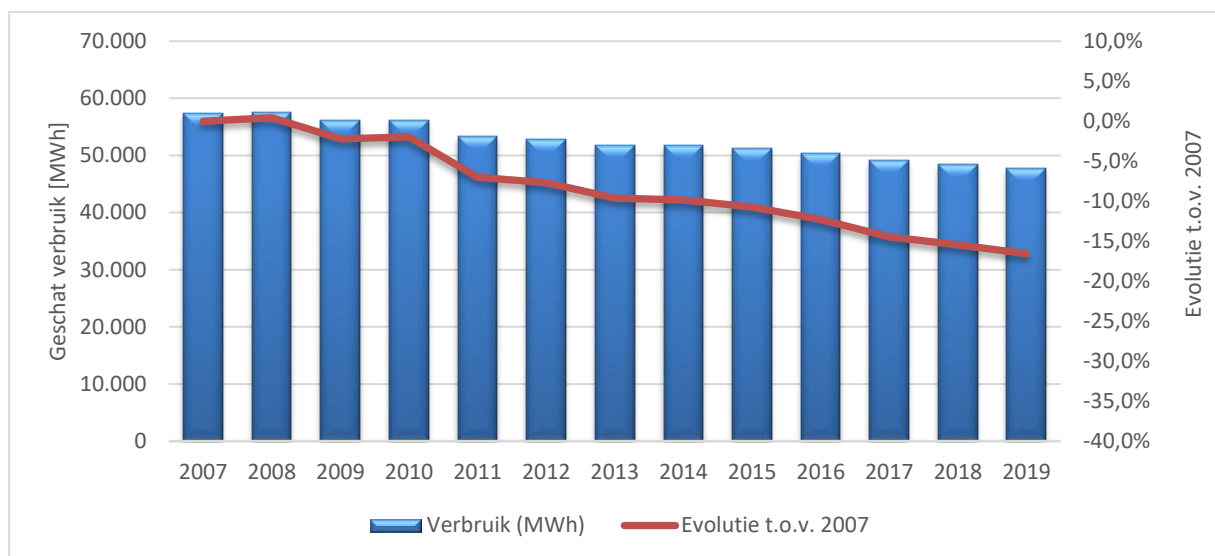
De evolutie van het stroomverbruik van de verlichtingspalen is geïllustreerd in figuur 7.

Zoals uitgelegd in de vorige verslagen, heeft SYNERGRID in 2010 de vermogens die aan meerdere types lampen werden toegewezen herzien op basis van een onsite meetcampagne, met als gevolg een

¹¹ Ores treedt op binnen een interventietermijn van 15 werkdagen (deze termijn geldt voor alle soorten interventies, met uitzondering van storingen die verband houden met een probleem op het elektriciteitsnet of wanneer het verlichtingstoestel onherstelbaar is). In noodgevallen kan de interventietijd tot 2 of 3 dagen worden teruggebracht, op verzoek van de gemeente. RESA vervangt de defecte lampen (behalve wanneer de storing gepaard gaat met een plots en volledig uitvallen van de openbare verlichting in één of meer aanpalende straten) in het kader van zijn periodieke controlerondes: driemaandelijks tijdens de zomermaanden en tweemaandelijks tijdens de wintermaanden.

vermindering met 6,6% van het geïnstalleerde vermogen van het door SIBELGA beheerde verlichtingspark.

BRUGEL wil benadrukken dat het vernieuwingsprogramma van de installaties SIBELGA in staat heeft gesteld om de energieprestaties van zijn park verlichtingspalen aanzienlijk te verbeteren. Zoals Figuur 4 illustreert, is het geschatte gebruik tussen 2007 en 2019 met ongeveer 17% gedaald.

Figuur 7: Evolutie van het stroomverbruik van de verlichtingspalen

BRUGEL wil benadrukken dat het vernieuwingsprogramma van de installaties SIBELGA in staat heeft gesteld om de energieprestaties van zijn park verlichtingspalen aanzienlijk te verbeteren.

Zoals Figuur 4 illustreert, is het geschatte gebruik tussen 2007 en 2019 met ongeveer 17% gedaald.

5.5 Vooruitzichten

BRUGEL is van mening dat de overheid de evolutie van de organisatie van het beheer van de openbare verlichting in Brussel in overweging zou moeten nemen.

Hieronder worden enkele gedachtelijnen weergegeven:

- Naar een centralisatie van het beheer van de openbare verlichting?

Zoals vermeld in onze vorige adviezen wordt het beheer van de openbare verlichting in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest uitgevoerd door verschillende actoren (SIBELGA voor de gemeentelijke wegen, Mobiliteit Brussel voor de gewestwegen en, in mindere mate, door Leefmilieu Brussel voor de gewestelijke parken).

In dit verband zou het raadzaam zijn de mogelijkheid te overwegen om het beheer van de openbare verlichting in Brussel te centraliseren (met name voor de gemeentelijke en gewestelijke wegen) om de voordelen te beoordelen, zowel op economisch vlak als op gebied van de kwaliteit van dienstverlening aan de burgers.

Indien de bevoegde overheden beslissen om het beheer van de gemeentelijke en gewestelijke straatverlichting te centraliseren als taak van de openbare dienst, is BRUGEL van mening dat de huidige factuur van de Brusselse consument niet moet worden verhoogd en vraagt ze dan ook voor bijkomende financiering door het Gewest.

- **Naar een gevarieerde financieringsvorm?**

Zoals vermeld in zijn initiatiefadvies 296 inzake de wijziging van de elektriciteits- en gasverordeningen met het oog op de omzetting van het "Clean Energy-pakket", is BRUGEL van mening dat de mogelijkheid om de financiering van de openbare verlichtingskosten te diversifiëren, onderzocht moet worden. Deze diversificatie kan bijvoorbeeld worden bereikt door inkomsten op te wekken uit de mutualisering van de openbare verlichtingsinfrastructuur of door een overheidsfinanciëring ten behoeve van deze ODO's. Op deze wijze worden in de andere gewesten van het land de kosten van het elektriciteitsverbruik voor de gemeentelijke openbare verlichting niet aan de consumenten doorberekend (zoals in Brussel), maar komen ze ten laste van de budgetten van de gemeenten.

Deze optie heeft met name het voordeel dat de kosten voor de Brusselse consument worden verminderd, maar ook om de overheid verantwoordelijkheidsbesef bij te brengen met betrekking tot het prioriteren van de vervanging van bestaande verlichtingsarmaturen en dermate een deugdzam economisch model te creëren.

6 Opmerkingen betreffende de elektriciteitsafname bij kermissen en feestelijkheden

Art 24 bis 8° van de "electriciteitsordonnantie" bepaalt dat bij afname van elektriciteit van het distributienet, het leveren van elektriciteit voor tijdelijke festiviteiten op de weg volgens de technische en financiële voorwaarden bepaald bij of krachtens het technisch reglement van het net deel uitmaakt van de ODO's ten laste van SIBELGA.

SIBELGA moet ervoor zorgen dat de kosten van de activiteit betreffende de bevoorrading van kermissen en feestelijkheden (hierna FOFE) geen impact hebben, m.a.w. dat de ontvangsten de uitgaven volledig dekken. Ter herinnering: hoewel het aanvankelijk de bedoeling was dat de financiële voorwaarden van toepassing op de aansluiting, het administratieve beheer en de verbruikte energie het zouden toelaten dat de bij deze activiteit gegenereerde inkomsten alle kosten dekken, moeten we vaststellen dat een dergelijk evenwicht niet kan worden gerealiseerd in de praktijk en dat een onderlinge verdeling op basis van een hogere kWh plaatsvindt.

Het bedrag ten laste van de tarieven voor 2019 bedroeg € 71.146. Het begrote bedrag (€ 274.314) werd sterk overschat.

Bij de goedkeuring van de tarieven 2020-2024 in 2019¹² heeft BRUGEL aan SIBELGA gevraagd om het dekkingspercentage van de aansluitingstarieven "kermissen en feestelijkheden" op te trekken tot 100%. Het rechtstreekse gevolg van deze verhoging van de aansluitingstarieven vanaf 2020 is dat de tarieven die SIBELGA aan de foorkramers factureerde, aanzienlijk de hoogte in gingen. Midden 2020 kwam er

¹² <https://www.brugel.brussels/publication/document/beslissingen/2019/nl/BESLISSING-122bis-goedkeuring-nieuwe-tarieven-ELEK.pdf> pag. 26

kritiek van verschillende organisaties aan het adres van BRUGEL. De verenigingen van foorkramers baseerden zich onder meer op een vergelijking van de Brusselse tarieven met die van de andere Gewesten. Kort samengevat kunnen de vastgestelde verschillen verantwoord worden op basis van de volgende elementen:

- 1) Historisch gezien bedroeg het dekkingspercentage van de kosten van SIBELGA door de tarieven die rechtstreeks op de foorkramers van toepassing waren, rond de 60%. Volgens BRUGEL moest een dekkingsgraad van 100% worden nagestreefd, aangezien geen enkele wettelijke bepaling voorziet dat de kosten door de distributietarieven moeten worden gesubsidieerd. BRUGEL heeft dus beslist om de kosten van deze activiteit niet langer te subsidiëren vanaf 2020.
- 2) In het Brussels Gewest wordt de FOFE activiteit beschouwd als een openbare dienstverplichting. In het geval dat de door deze activiteit gegenereerde inkomsten niet de kosten van SIBELGA dekken voor diezelfde activiteit, wordt het verschil gesubsidieerd via het ODO-tarief. Aangezien het een ODO betreft, zouden de FOFE-tarieven kunnen worden onderworpen aan specifieke richtlijnen van de Regering¹³.
- 3) BRUGEL stelt ook vast dat de regelgevende kaders verschillend zijn in Wallonië en Vlaanderen.

BRUGEL nodigt de Regering uit om zich over deze kwestie te buigen en een specifiek wettelijk kader of heldere richtlijnen te scheppen voor een (gedeeltelijke of volledige) onderlinge verdeling van de kosten betreffende deze activiteit.

Gelet op de specifieke context van 2020 is BRUGEL bovendien voorstander om niet de initieel voorziene tarieven voor 2020 toe te passen. Dit standpunt zal moeten bevestigd worden in een officiële beslissing van BRUGEL, op basis van richtlijnen van de Regering.

¹³ In advies 291 van Brugel over het ODV-programma 2020, werd reeds gespecificeerd (pagina 24) "In haar vorige advies had BRUGEL aan SIBELGA gevraagd om de financiële voorwaarden voor deze activiteit te herzien en de onderlinge verdeling via de periodieke tarieven te beperken en dit evenwicht te proberen nastreven."

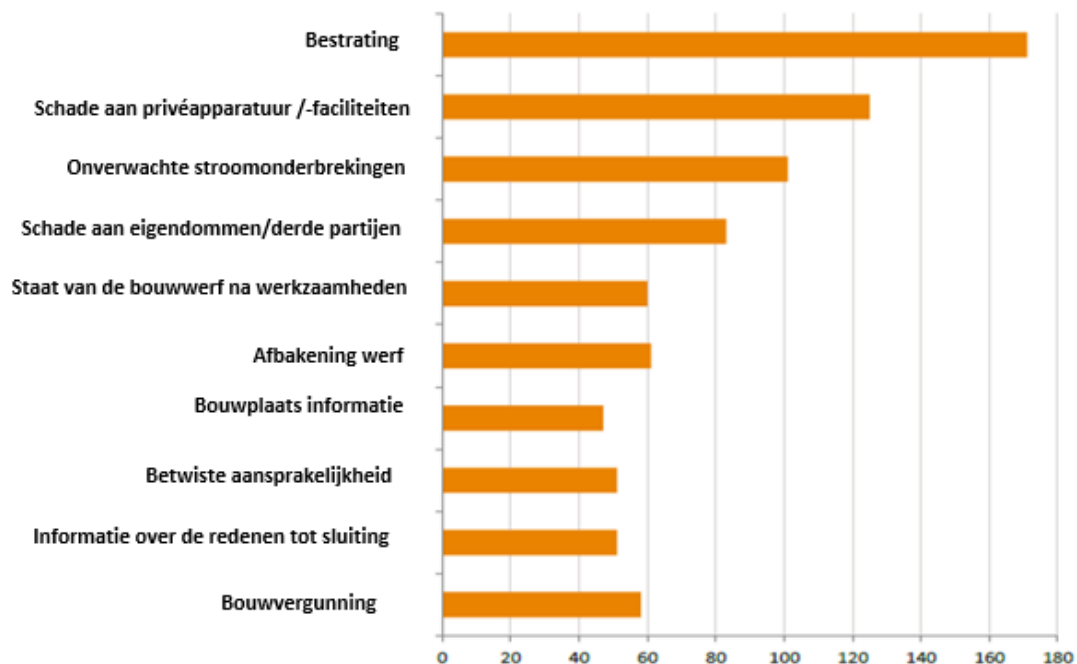
Het standpunt van Brugel werd aangekondigd en de Regering had hierop geen opmerkingen.

7 Opmerkingen betreffende de consumentenrelaties

In zijn ODO-verslag 2019 geeft SIBELGA de volgende cijfers over de klachtenbehandeling:

- Er werden 1.524 klachten ontvangen, oftewel 9,7% minder dan in 2018;
- Het gemiddeld percentage gegronde klachten bedroeg 34,6%;
- Er werden 224 aanvragen tot schadevergoeding ingediend, waarvan 74 effectief werden uitbetaald;
- 65,6% van de klachten (hetzij 1.000) waren afkomstig van natuurlijke personen en 34,4 % (hetzij 524) van rechtspersonen (waarvan 19% van gemeentelijke overheden).

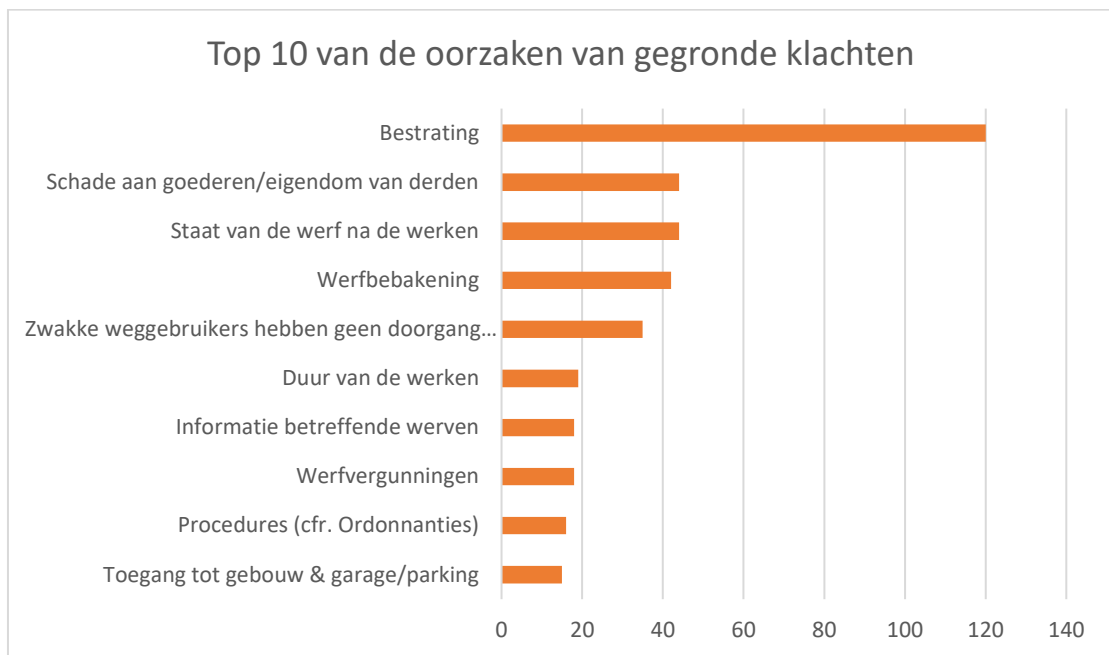
De 3 meest voorkomende oorzaken van ontevredenheid zijn bestrating, schade aan toestellen en/of privé-installaties en "ontijdige" stroomuitval. Onderstaande tabel 10 geeft de 10 vaakst voorkomende oorzaken van ontevredenheid weer in 2019:

Figuur 8: Lijst van 10 vaakst voorkomende oorzaken van ontevredenheid in 2019 t.o.v. het aantal afgesloten klachten

Teneinde de *klantenrelaties* van SIBELGA uitvoerig en in detail te kunnen evalueren, heeft BRUGEL aan SIBELGA gevraagd om meer informatie te geven over de aard van de behandelde en gegronde klachten. De DNB heeft aldus de volgende informatie verstrekt:

- De onderstaande tabel geeft een rangschikking weer van de 10 meest voorkomende oorzaken van gegronde klachten:

Figuur 9: Rangschikking van de oorzaken van de gegronde klachten (Bron: SIBELGA)

- Het aantal klachten over bepaalde specifieke procedures is weergegeven in onderstaande tabel:

Processen/oorzaken	Aantal klachten (2019)	Gegronde klachten	Ongegronde klachten
MOZA	47	8	39
Verbruik zonder contract	47	4	43
Frauduleus verbruik	35	0	35
Raming	25	11	14
Rechtzettingen	16	8	8

Bron: SIBELGA

Bovendien worden bepaalde geschillen die rechtstreeks verband houden met de facturering van het verbruik door de DNB behandeld door de desbetreffende dienst.

BRUGEL is verheugd over de inspanningen van SIBELGA om meer informatie te willen verstrekken over zijn consumentenrelaties.

Op basis van deze informatie, merkt BRUGEL het volgende op:

- Bepaalde verstrekte gegevens zijn inconsistent en vereisen toelichting. Bijvoorbeeld:
 - o SIBELGA meldt ongeveer 50 klachten over betwiste aansprakelijkheid, met andere woorden klachten over buitencontractueel verbruik en verbroken zegels. Als we kijken naar de verstrekte details, dan blijken er echter 82 klachten over deze problematiek te gaan.
 - o Er zijn 51 klachten ingediend over het afsluiten van meters, waarvan 5 om veiligheidsredenen. Het afsluiten van meters kan gebeuren als gevolg van de procedures MOZA, EoC en DROP. Maar als we kijken naar de verstrekte details, dan heeft de MOZA-procedure op zich al aanleiding gegeven tot 47 klachten.
- Het is BRUGEL niet duidelijk op welke manier bepaalde types klachten, waaronder ontijdige stroomuitval, worden behandeld. Ontijdige stroomuitval betreft klachten naar aanleiding van stroompannes, waarbij meerdere storingen elkaar in korte tijd opvolgen, zonder echter binnen de compensatieregeling te vallen. Herhaalde stroompannes kunnen een belangrijke indicator zijn van de staat van het stroomnet. Daarom zou het voor BRUGEL interessant zijn om informatie te krijgen over het aantal gegronde klachten en over de gebruikte methodologie om deze klachten te behandelen.
- Het merendeel van de gegronde klachten die in de tabel vermeld worden, betreft de werven. Van de 527 gegronde klachten hebben er 380 betrekking op werven, oftewel ongeveer 72% van de klachten. Naast het fysieke beheer van het netwerk (aanleg en onderhoud van kabels, bijvoorbeeld) heeft SIBELGA echter nog andere belangrijke taken, waaronder het beheer van het toegangsregister en de data, de ondersteuning van beschermde klanten, de facturering van geleverde diensten of de detectie van niet-contractueel of frauduleus verbruik en de toegang tot het netwerk. Bij gebrek aan meer volledige informatie is BRUGEL dan ook erg verbaasd over deze verschillen in de cijfers die de gegronde klachten weerspiegelen.
- SIBELGA geeft geen motivering voor de gegronde klachten die verband houden met MOZA, buitencontractueel verbruik, frauduleus verbruik, schattingen en rechtzettingen. Ook al gaat het om weinig klachten, toch zijn de motieven essentieel voor een beter begrip van werking van de consumentenrelaties van de DNB. BRUGEL noteert bijvoorbeeld dat er 4 gegronde klachten in verband met buitencontractueel verbruik zijn ingediend. Het technisch reglement voorziet echter in een objectieve aansprakelijkheid bij verbruik zonder contractdekking. Het zou voor BRUGEL en de gemeenschap dan ook interessant zijn om de redenen te kennen die de gegrondheid van de klachten verklaren.
- Er zijn 16 klachten die betrekking hebben op rechtzettingen, waarvan 50% gegrond is. Er werden 25 klachten met betrekking tot de schattingen gerapporteerd, waarvan 44% gegrond is. Ook al blijft het aantal klachten van die aard relatief laag (waardoor BRUGEL geen algemene conclusies kan trekken), verdient dit cijfer toch wel de nodige aandacht.

BRUGEL heeft nooit de kwaliteit van de klachtenbehandeling bij SIBELGA in twijfel getrokken, maar stelt niettemin dat, in het licht van het voorgaande, het belangrijk is om:

- **in samenwerking met SIBELGA, de principes te begrijpen die aan de basis liggen van de rangschikking en de behandeling van de klachten door de DNB; Dit is nodig om eventuele inconsistenties in de gegevensverwerking weg te werken en de nodige lessen te trekken, zodat de DNB zijn opdrachten beter kan uitvoeren;**

- de rangschikking en de behandeling van klachten over alle opdrachten van de DNB, en niet alleen de klachten die met de werven verband houden, te verduidelijken.

8 Opmerkingen betreffende de conversie van arm gas naar rijk gas

De artikelen 18 en 18bis van de gasordonnantie zoals gewijzigd door de ordonnantie van 23 juli 2018 bevatten in hun bepalingen nieuwe openbare dienstopdrachten voor de beheerder van het gasdistributienet. Deze nieuwe opdrachten bestaan voornamelijk uit begeleidingsmaatregelen bij het conversieproject gas dat is gepland voor de periode 2020-2024. Het gaat er voornamelijk om:

- 1) de verspreiding van duidelijke en objectieve informatie, binnen een gepaste termijn, over de doelstellingen nagestreefd in het plan voor de gasomschakeling, de modaliteiten voor de uitvoering ervan en de gevolgen;
- 2) de opstelling en de goede uitvoering van het plan voor de aanpassing van het net met het oog op de omschakeling van het gasnet;
- 3) de financiering van de compatibiliteitscontroles en desgevallend van de aanpassingen die dienen te gebeuren aan de toestellen van de netgebruikers die zich in een kwetsbare of achtergestelde situatie bevinden.

Wat het communicatielook betreft, stuurde SIBELGA in juni 2019 88.698 e-mails en 84.090 brieven uit (waarvan 40.432 als gevolg van ongelezen e-mails, ook niet na een tweede verzending) naar de DNG's die in 2021 moeten worden omgezet, in overeenstemming met het door de Brusselse Regering **goedgekeurde communicatieplan**.

Gezien het belang van een goede communicatie naar de DNG's, met name wat betreft de verplichting om de compatibiliteit van de installaties te controleren, heeft **BRUGEL SIBELGA gevraagd een enquête te houden onder de betrokken gebruikers om de doeltreffendheid van dit communicatieplan te meten. Uit de resultaten van deze enquête, die eind 2019 aan BRUGEL werden meegedeeld, blijkt dat het overgrote deel van de respondenten zich herinnert een bericht over de conversie te hebben ontvangen. Een aanzienlijk deel van hen lijkt echter de te ondernemen stappen niet te hebben begrepen (controle van de installaties, tijdschema, enz.).** Rekening houdend met de resultaten van deze enquête heeft BRUGEL SIBELGA uitgenodigd om zijn communicatie in die zin aan te passen.

Wat de financiering van de compatibiliteitscontroles betreft¹⁴, stelt **BRUGEL vast dat het aantal premies dat in 2019 werd toegekend, vrij laag ligt.** Concreet gaat het om slechts 104

¹⁴ Het Gewest heeft een premiemechanisme in het leven geroepen voor gezinnen die aan de voorwaarden van categorie C van de energieprijzen voldoen. Het bedrag van deze premie (€ 100) moet deels de kosten compenseren van de periodieke controle (waarvan het bedrag wordt geraamd op € 180 excl. btw), in het kader

uitbetaald premies, terwijl er 16.000 begroot waren zoals vermeld in het SIBELGA-rapport. In dit stadium lijkt dit steunmechanisme dus geen invloed te hebben op een aanzienlijk aantal precare gebruikers, terwijl de eerste fase van de conversie betrekking heeft op gemeenten waarvan de socio-economische realiteit wordt gekenmerkt een groot aantal potentieel in aanmerking komende consumenten.

BRUGEL heeft SIBELGA en Leefmilieu Brussel gevraagd welke factoren het lage aantal premies in verhouding tot het vooropgestelde budget zouden kunnen verklaren. Uit de verkregen informatie, kunnen de volgende conclusies getrokken worden:

- het zou kunnen dat gasgebruikers die bij de eerste fase (2020) betrokken zijn, wachten tot de laatste maanden voor de conversie om de compatibiliteitscontroles uit te voeren;
- het mechanisme voorziet dat de gasgebruikers een premie-aanvraag kunnen indienen tot één jaar na de EPB-controle.
- het aantal premies lijkt ook te zijn overschat.

BRUGEL is ook van mening **dat heel wat gezinnen wellicht ook geen weet hebben van het bestaan van deze premie**. BRUGEL adviseert de Regering, Leefmilieu Brussel en SIBELGA daarom om hun **communicatie-inspanningen in de komende maanden op te drijven**. BRUGEL adviseert ook om **bepaalde instellingen (gemeenten, OCMW's, vzw's, ...)** die de informatie-overdracht zouden kunnen faciliteren, hierbij te betrekken, gelet op hun nauwe samenwerking met de doelgroep van deze premie.

Tot slot adviseert BRUGEL **om het doel van de premie te verduidelijken**. De gasordonnantie voorziet immers ook in de **financiering van de noodzakelijke aanpassingen** aan de toestellen van netgebruikers die zich in een kwetsbare of onzekere situatie bevinden. Uit de huidige communicatie zou echter kunnen worden afgeleid dat enkel voor de controle van de installatie een premie kan worden aangevraagd.

Gezien het lage aantal toegekende premies in 2019, is het grootste deel van het budget dat in het kader van deze ODO's is aangewend, gekoppeld aan de werkingskosten (€ 86.097 op een totaal van 97.005 €). Slechts 11% van het gerealiseerde bedrag (€ 10.907) ging naar de begunstigden van de premie in 2019.

waarvan de erkende technicus de compatibiliteitscontrole van het rijke gas en de indien nodig afstelling van het toestel uitvoert, conform de herziening van de EPB-verwarmingsreglementering die op 1 januari 2019 van kracht werd. Deze premie, gefinancierd door SIBELGA, wordt toegekend door Leefmilieu Brussel volgens dezelfde procedures als de andere energiepremies.

9 Opmerkingen betreffende SolarClick en NrClick

BRUGEL stelt zich al enkele jaren vragen bij de reikwijdte van de opdrachten van SIBELGA in het kader van SolarClick en NrClick en de verenigbaarheid ervan met de Europese wetgeving.

Concreet werd aan SIBELGA gevraagd om het bestek van de overheidsopdrachten voor de uitvoering van het HVAC-onderhoudscontract in het kader van de bovengenoemde projecten, de namen van de bedrijven die de opdracht binnenhaalden en het gunningsverslag te overhandigen. SIBELGA weigerde om het document en de gevraagde informatie te verstrekken, om de volgende redenen: *"Volgens de wetgeving betreffende de intercommunales, worden opdrachten die door de stuurgroep van Sibelga worden goedgekeurd, overgemaakt aan de toezichhoudende autoriteit (Brussel Plaatselijke Besturen) met het oog op de controle van de wettigheid (naleving van de wetgeving inzake overheidsopdrachten) en de conformiteit met het algemeen belang"*.

Gelet op het antwoord van SIBELGA, wenst BRUGEL de reden van zijn verzoek te verduidelijken. BRUGEL moet de goede werking van de markt waarborgen (artikel 30bis, §3, 2° van de elektriciteitsordonnantie). In deze context is het zijn taak ervoor te zorgen dat de DNB de gelijke behandeling van bedrijven die actief zijn op de energiemarkt respecteert, ook voor de projecten SolarClick en NrClick. De regulator controleert dan ook of de onafhankelijkheid en de neutraliteit van de DNB gewaarborgd zijn. Zonder de gevraagde documenten is de regulator niet in staat om deze controle in dit stadium uit te voeren.

Bovendien organiseert SIBELGA in het kader van het NrClick-project eveneens een aankoopcentrale voor de energie geleverd aan 7.000 verbindingpunten die in handen zijn van de overheid. Zo preciseert SIBELGA¹⁵: *"Omdat SIBELGA voor zichzelf de aankoop van energie diende te realiseren voor de verliezen, de warmtekraftkoppeling, de openbare verlichting, de beschermde afnemers en de eigen behoeften, had de toevoeging van overheden in deze gegroepeerde aankoop een zeer geringe en zelfs haast onbestaande marginale kostprijs, die meer dan gecompenseerd werd door de prijsvermindering die het gevolg was van de toename van het volume voor eigen behoeften."* Hoewel BRUGEL begrijpt dat deze centrale besparingen kan opleveren en dat de energierekeningen uiteindelijk door de overheid worden betaald, meent BRUGEL niettemin dat het Brussels wettelijk kader niet in een dergelijke mogelijkheid voorziet. De aankoop van energie door de DNB wordt immers geregeld door artikel 18 van de elektriciteitsordonnantie, die stelt dat:

"De distributienetbeheerder komt in aanmerking voor de aankoop van elektriciteit bestemd om zijn net- en transformatieverlies te dekken en om zijn openbare dienstverplichtingen en -opdrachten bepaald in artikel 24 en 24bis en in hoofdstuk IVbis, te vervullen".

Dit geldt ook voor artikel 7, §1, 8° van de elektriciteitsordonnantie, dat bepaalt dat de DNB als opdracht heeft *"8° de aankoop van energie om energieverliezen te dekken volgens transparante, niet-discriminerende en op de markt gebaseerde procedures, door voorrang te geven aan de groene elektriciteit"*.

Deze interpellatie van BRUGEL is des te gegronder omdat het bestek voor de energieaankoop meegedeeld door SIBELGA geen enkele informatie bevat over de aankoop voor de overheden. Zo staat er in rubriek *"2.1 Voorwerp van de opdracht"* van bijlage 4.1 van het bestek: *"Deze opdracht is een opdracht in vijf percelen"*. In de bijlage worden echter slechts de 4 onderstaande percelen vermeld:

¹⁵ Informatie verkregen in het kader van de tariefcontrole (ex post 2019)

"1. Elektriciteit - Verbruik van de gemeentelijke openbare verlichting

2. Elektriciteit - Verbruik van de beschermde klanten

3. Gas - Verbruik van de warmtekrachtkoppelingen

4. Gas - Verbruik van de beschermde klanten".

Aangezien de energiemarkt een geliberaliseerde markt is, mag een monopolistische vennootschap geen daden stellen die de gezonde concurrentie tussen bedrijven direct of indirect ondermijnt.

In het licht van het voorgaande, benadrukt BRUGEL:

- **dat alle door de DNB uitgevoerde opdrachten in het kader van de SolarClick- en NrClick-projecten de Europese wetgeving strikt moeten naleven. BRUGEL moet derhalve in het bezit zijn van alle opdrachtdocumenten om de onafhankelijkheid van de DNB tijdens de uitvoering van zijn opdrachten te controleren. Deze documenten moeten binnen de kortst mogelijke termijn aan de regulator overhandigd worden.**
- **dat er geen wettelijk kader bestaat voor de organisatie van een aankoopcentrale voor de overheden door SIBELGA, in het kader van de aankoop van energie voor eigen behoeften. Daarom is BRUGEL van mening dat SIBELGA in de huidige stand van de wetgeving niet langer energie-aankoopcentrales voor de overheid mag organiseren.**

10 Conclusie

De belangrijkste opmerkingen van BRUGEL betreffende het verslag over de uitvoering van de openbare dienststopdrachten (ODO) van SIBELGA in 2019 en de aanvullende informatie meegedeeld door SIBELGA zijn:

1. Betreffende het totale budget van de ODO's:

BRUGEL stelt vast dat het gerealiseerde budget van de ODO's voor elektriciteit en gas samen met 9% daalt tussen 2018 en 2019, van € 30.160.774 naar € 27.317.801. Deze daling is voornamelijk toe te schrijven aan het aantal geïnstalleerde verlichtingspalen ten opzichte van de prognoses (78% van de geplande aantallen) in het kader van de ODO betreffende het beheer van de openbare verlichting, alsook aan het lage aantal aangevraagde premies in het kader van de ODO betreffende de conversie arm gas/rijk gas (slechts 104 premies uitbetaald, t.o.v. 16.000 begrote premies).

2. Betreffende de ODO's van sociale aard:

BRUGEL verwijst naar de analyse uitgevoerd in zijn [verslag¹⁶ over de rechten van de huishoudelijke afnemers en de werking van de gas- en elektriciteitsmarkten](#).

3. Betreffende het beheer van de gemeentelijke openbare verlichting:

Zoals hierboven reeds aangehaald werden er minder lichtpalen geïnstalleerd in 2019. SIBELGA verklaart deze afname zowel door bepaalde administratieve beperkingen (Osiris, coördinatie van werven, enz.) als door talrijke leveringen van led-toestellen die niet conform bleken te zijn.

In vergelijking met 2018 werd 2019 gekenmerkt door een afname van het aantal storingen op het openbare verlichtingsnet en door een verbetering van de herstellingstijden (correctief onderhoud).

Bovendien is BRUGEL van mening dat de investeringscriteria met betrekking tot de vervanging van de verlichtingspalen moeten worden geformaliseerd en geobjectiveerd. BRUGEL is immers van mening dat onnodige overinvesteringen, die aan de Brusselse gebruiker zouden worden aangerekend, te allen prijze moeten worden vermeden. BRUGEL vraagt daarom aan SIBELGA een objectieve analyse te maken die deze investeringscriteria verantwoordt.

Uit de analyse van de reporting van SIBELGA over de afgedankte verlichtingspalen in 2019, blijkt dat bijna 20% van de afgedankte verlichtingspalen geen 20 jaar oud is (minimale ouderdom als investeringscriterium). In bepaalde gevallen geeft de rapportering geen bijzondere redenen hiervoor op (schade, enz.) en wordt ook niet vermeld of de kosten aan derden zijn aangerekend. BRUGEL heeft derhalve aan SIBELGA gevraagd om voor die gevallen de vervanging te motiveren.

¹⁶Thematisch verslag 3 van het jaarverslag van BRUGEL:
<https://www.brugel.brussels/publication/document/verslagen/2020/nl/jaarverslag-2019-Rechten-huishoudelijke-afnemers-werking-gas-en-elektriciteitsmarkten.pdf>

De analyse van het kadaster van de openbare verlichtingsinstallaties, door SIBELGA overhandigd, kan ¹⁷ wijzen op het bestaan van verlichtingstoestellen die het erfgoed aanlichten (gemeentelijke gebouwen, kerken, enz.). BRUGEL oordeelt dat de uitbatingskosten van dergelijke installaties niet op het ODO-budget mogen komen. Daarom raadt BRUGEL de Regering aan om in haar beslissing over het ODO-verslag 2019 te laten opnemen dat de ODO-begroting niet de installatie-, onderhouds- of energiekosten mag dekken voor de aanlichting van het erfgoed.

Bovendien, zoals reeds vermeld in zijn eerdere adviezen, acht BRUGEL het, gezien het belang van de ODO betreffende het beheer van de openbare verlichting (zowel financieel als maatschappelijk), noodzakelijk dat het stramien van de verslagen betreffende het programma en de uitvoering van ODO's wordt herzien.

Tot slot acht BRUGEL gedachtewisselingen inzake de ontwikkeling van de organisatie van het beheer van de openbare verlichting in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest dan ook wenselijk. Deze ontwikkelingen omvatten, onder andere, een gecentraliseerd beheer van de verlichting op de gemeentelijke en gewestelijke wegen en de invoering van een gevarieerde financiering van deze ODO's

4. Betreffende de consumentenrelaties:

Zonder de kwaliteit van de klachtenbehandeling bij SIBELGA in twijfel te trekken, vindt BRUGEL het desalniettemin moeilijk om een gedetailleerd advies uit te brengen over de consumentenrelaties van SIBELGA, gezien de ontbrekende gegevens en bepaalde vastgestelde inconsistenties voor het jaar 2019. BRUGEL benadrukt dat het belangrijk is om het systeem voor de rangschikking en behandeling van klachten te verduidelijken om over relevante en duidelijke gegevens te beschikken om de kwaliteit van de uitvoering van de opdrachten van de DNB grondig te kunnen beoordelen.

5. Betreffende de conversie van arm naar rijk gas:

Wat de financiering van de compatibiliteitscontroles betreft, stelt BRUGEL vast dat het aantal premies dat in 2019 werd toegekend (104), vrij laag ligt. In dit stadium (te staven met cijfers van 2020) lijkt dit steunmechanisme dus geen invloed te hebben op een aanzienlijk aantal preciaire gebruikers, terwijl de eerste fase van de conversie betrekking heeft op gemeenten waarvan de socio-economische realiteit wordt gekenmerkt een groot aantal potentieel in aanmerking komende consumenten.

BRUGEL is van mening dat heel wat gezinnen geen weet hebben van het bestaan van deze premie. BRUGEL adviseert de Regering, Leefmilieu Brussel en SIBELGA daarom om hun communicatie-inspanningen in de komende maanden op te drijven. BRUGEL adviseert ook om bepaalde instellingen (gemeenten, OCMW's, vzw's, ...) die de informatie-overdracht zouden kunnen faciliteren, hierbij te betrekken, gelet op hun nauwe samenwerking met de doelgroep van deze premie.

6. Betreffende de ODO's die verband houden met Solarclick en Nrclick:

BRUGEL benadrukt dat alle door de DNB uitgevoerde opdrachten in het kader van de Solarclick- en Nrclick-projecten de strikte naleving van het onafhankelijkheids- en

¹⁷ Informatie nog te bevestigen door SIBELGA

neutraliteitsbeginsel moeten naleven. BRUGEL moet daarom ten laatste op 15 oktober 2020 in het bezit zijn van alle documenten van overheidsopdrachten uitgevoerd in het kader van deze projecten.

BRUGEL benadrukt tevens dat er geen wettelijk kader bestaat voor de organisatie van een aankoopcentrale voor de overheden door SIBELGA, in het kader van de aankoop van energie voor eigen behoeften.

BRUGEL geeft derhalve een gunstig advies over het ODO-verslag 2019 en adviseert de Regering om het verslag goed te keuren, mits de volgende voorwaarden (op te nemen in de beslissing van de Regering):

- Het ODO-budget mag geen installatie-, onderhouds- of energiekosten dekken van verlichtingspalen die zouden worden gebruikt voor de aanlichting van het erfgoed;
- Het ODO-budget mag geen kosten dekken voor werken die verband houden met de openbare verlichting die niet beantwoorden aan de door SIBELGA meegedeelde investeringscriteria;
- In de huidige stand van de wetgeving mag SIBELGA niet langer energie-aankoopcentrales voor de overheid organiseren.
- SIBELGA moet, in samenspraak met BRUGEL, zijn systeem van rangschikking en behandeling van klachten herzien, in overeenstemming met de opmerkingen geformuleerd in deel 7 van dit advies.

* * *

*